

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ
Neuvotteleva virkamies
Suvi Ruuska

Muistio
5.1.2026

Liite 1

VALTIONEUVOSTON ASETUS LUONNONHAITTA KORVAUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN 3 JA 4 §:N MUUTTAMISESTA

1. Asian tausta ja asetuksen anto- ja voima-alue

Rahoituskaudella 2023-2027 Euroopan unionin maaseudun kehittämistoimenpiteet perustuvat jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maaloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) 2021/2115, jäljempänä suunnitelma-asetus.

Maaseudun kehittämistoimenpiteet jäsenvaltioissa perustuvat jäsenvaltion suunnitelma-asetuksen perusteella laatimaan ja Euroopan komission hyväksymään strategiasuunnitelmaan. Suomi on laatinut suunnitelma-asetuksen perusteella Suomen yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman vuosille 2023–2027 (CAP-suunnitelma). Luonnonhaittakorvaus on osa Suomen CAP-suunnitelmaa. Luonnonhaittakorvauksesta säädetään suunnitelma-asetuksen 71 artiklassa. Euroopan komissio hyväksyi Suomen CAP-suunnitelman 31.8.2022 (komission täytäntöönpanopäätös C(2022)6022). Muutosesitys toimitettiin 4.7.2025 Euroopan komissiolle, joka hyväksyi muutosesityksen 2.10.2025 (komission täytäntöönpanopäätös C(2025)6615).

Kansallisesti luonnonhaittakorvauksesta säädetään eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annetussa laissa (1333/2022). Lain 3 §:n 5 momentin, 8 §:n 3 momentin, 11 §:n 5 momentin ja 15 §:n 5 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin luonnonhaittakorvauksesta. Edellä mainittujen säännösten nojalla on annettu valtioneuvoston asetus luonnonhaittakorvauksesta (127/2023). Asetuksella säädetään tarkemmin luonnonhaittakorvauksen myöntämisen ja maksamisen yleisistä edellytyksistä, korvausalueista, korvauksen määrästä ja maatilan koon vaikutuksesta luonnonhaittakorvauksen määrään.

2. Asetuksen valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausunto valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ruokavirastolta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC rf:ltä, Luonnonvarakeskukselta, ProAgria Keskusten Liitolta ja Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä.

3. Asetuksen pääasiallinen sisältö

Luonnonhaittakorvauksesta annettua valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavaksi. Muutoksella otettaisiin huomioon Euroopan komission CAP-suunnitelmaan 2.10.2025 hyväksymät vuotta 2026 koskevat muutokset. Lisäksi tarkennettaisiin luonnonhaittakorvauksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä maatalousmaan hallinnan osalta.

4. Asetuksen pykäläkohtaiset perustelut

3 §

Asetuksen 3 §:ää muutettaisiin maatalousmaan hallinta-ajan osalta. Hallinta-aikaa pidennettäisiin nykyisestä yhdestä päivästä ajanjaksoon, joka alkaisi siitä päivästä, jolloin Euroopan unionin pinta-alaperusteisia viljelijätukia koskeva vuosittainen hakemus voidaan viimeistään jättää ja päättyisi siihen päivään, jolloin edellä mainittua tukihakemusta voidaan viimeistään muuttaa. Tukihakemuksen muuttamisesta ja peruuttamisesta säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2116 soveltamissäännöistä yhteisen maatalouspolitiikan yhdenmukaisen hallinto- ja valvontajärjestelmän osalta annetun komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2022/1173 7 artiklassa. Ehdotettu pidempi hallinta-aikavaatimus vastaisi hallinta-aikavaatimusta muissa pinta-alaperusteisissa viljelijätuissa, joten ehdotettu muutos yhdenmukaistaisi siten sääntelyä.

4 §

Asetuksen 4 § muutettaisiin vastaamaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Pykälästä poistettaisiin viittaus kumottuun Euroopan unionin ja kansallisten viljelijätukien hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (1384/2022) 11 §:än. Edellä mainittu pykälä on kumottu asetuksella 867/2024. Ehdotettu muutos vastaisi CAP-suunnitelman muutosta.

5. Taloudelliset vaikutukset

Luonnonhaittakorvauksesta aiheutuvat kustannukset suoritetaan valtion talousarvion momentilta 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset). Vuoden 2026 valtion talousarvion mukaan kyseisen momentin määräraha on 463,815 miljoonaa euroa, josta EU:n rahoitusosuutta on 76,130 miljoonaa euroa, valtion osuutta 67,917 miljoonaa euroa ja kokonaan kansallisesti rahoitettavaa luonnonhaittakorvausta 319,768 miljoonaa euroa. EU:n rahoitusosuus rahoituskaudella 2023—2027 on maaseuturahaston osalta 43 prosenttia. Lisäksi momentilla 30.20.44 arvioidaan olevan noin 82 miljoonaa euroa vuodelta 2025 siirtyvää määrärahaa.

Luonnonhaittakorvauksiin arvioidaan tarvittavan vuoden 2026 tukihausta aiheutuviin maksuihin noin 464 miljoonaa euroa.

Ehdotetuilla asetusmuutoksilla ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Luonnonhaittakorvauksesta aiheutuvat kustannukset katetaan valtiontalouden kehyspäätösten, valtion talousarvion ja henkilötyövuosien puitteissa.

6. Lausuntopalaute

Asetusehdotus oli lausuntokierroksella 23.10.-8.12.2025. Asetuksesta annettiin neljä lausuntoa. Lausunnon antoivat valtiovarainministeriö, ympäristöministeriö, Ruokavirasto ja Luonnonvarakeskus, joilla ei ollut lausuttavaa asetusehdotuksesta.

7. Laintarkastus

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

8. Voimaantulo

Asetus olisi tarkoitettu tulemaan voimaan 26.1.2026.

Esitys: Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen luonnonhaittakorvauksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 3 ja 4 §:n muuttamisesta.